Budapest Főváros IX. Kerület
Ferencváros Önkormányzata
Alpolgármestere

Sz-255. számú előterjesztés

Előterjesztés
a Kulturális Bizottság részére
a Public Art pályázat elbírálásáról

I. Tartalmi összefoglaló

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) 2025. évi költségvetésében a 3421. számú „Kulturális koncepció" megnevezésű előirányzaton 50 millió forint áll rendelkezésre, amelyen belül a Képviselő-testület Kulturális Bizottsága (a továbbiakban: Bizottság) a KB 11/2025. (II. 18.) számú határozatának 5. pontjával a Public Art pályázatra 18 000 000 Ft-ot különített el. A pályázat kiírásáról a Bizottság a KB 21/2025. (III. 11.) számú határozatában döntött.

A kiírás a pályázóktól a társadalmi nyilvánosság tereihez és azok problémáihoz kötődő, kötetlen műfajú, interaktív, az adott közösséget vagy a társadalom egészét érintő kérdéseket tematizáló műveket várt. A Public Art művekkel szemben elvárás, hogy kíséreljenek meg a kortárs művészet eszközeinek segítségével közérdeklődésre igényt formáló kérdéseket felvetni, a nem művészet-orientált közönségréteget a művek által teremtett szituációk révén elgondolkodtatni. Törekedniük kell a párbeszéd ösztönzésére, amelynek segítségével a helyi társadalom különböző szegmenseit véleményformálásra és együttgondolkodásra késztethetik.

A pályázati felhívás 2025. március 13. és szeptember 12. napja között elérhető volt az Önkormányzat honlapján. A pályázható helyszínek a következők voltak[1]:

a) József Attila – lakótelep – Dési Huber és Ifjúmunkás utca sarok
b) Madaras József tér
c) Ferenc tér – 2 helyszín (*a pályázati kiírásban rögzített alaprajz szerint*)
d) Kerekerdő Park
e) József Attila – lakótelep – Nagyjátszó
f) Haller park

A pályázatok szakmai értékelésére egy 5 főből álló szakmai zsűri volt hivatott, melynek tagjai:

1. Kertész László, művészettörténész
2. Kun Éva, képzőművész
3. Zsinka Gabriella, művészettörténész
4. Szabó Ádám, szobrászművész
5. Százados László, művészettörténész

A beérkezett pályaművek szakmai értékelésére felkért zsűritagok első fordulóban 2025. szeptember 22. napján értékelték a pályaműveket, a második fordulóra 2025. szeptember 26. napján került sor. A szakmai zsűri az alábbi pályázatok támogatását javasolja a Bizottságnak:

	Pályázók	**Pályamű megnevezése**	**Megvalósítás időpontja**	**Megvalósítás helyszíne**
1.	Kiss Gabriella - Milák Melinda - Sereglei András - Romankovics Eda	Láthatatlan Szuperhősök - Egyszülős családok történetei a Ferenc téren	2026. május 13-26.	Ferenc tér 2. helyszín

[1] A pályázat helyszíneiről részletes alaprajz a pályázat kiírásában elérhető volt valamennyi pályázó számára.

2.	El-Hassan Róza	A Vízgyűjtő / Ezer könnycsepp	2026. április 01.- 2026. április 14.	Kerekerdő park
3.	Szalay Péter	Trón	2026. április 22.- 2026. május 5.	Ferenc tér 2. helyszín
4.	Tihanyi Dominika - Szohr Gábor - Németh Nikolett	Rátalálás a Temenoszra - Haller park	2026. május 13-26.	Haller park
5.	Koltay Dorottya Szonja	Erősségeink - közösségi tekergő	2026. május 13-26.	Kerekerdő park
6.	Sugár János	Időjárőr	2026. május 13-26.	Mind a 6 helyszínen váltakozva (alkalmazkodik a többi projekthez)

A szakmai zsűri által támogatásra javasolt pályaműveket az előterjesztés 2-7. számú melléklete tartalmazza. A nem támogatott művek és az egyéb dokumentumok, nyilatkozatok – a terjedelmükre tekintettel – az Alpolgármesteri Titkárságon tekinthetők meg.

II. Hatásvizsgálat

A pályaművek megvalósítása hozzájárul Ferencváros kulturális és közösségi életéhez, valamint megjelenési lehetőséget biztosít az érintett művészek számára.

III. A végrehajtás feltételei

A megvalósulásra kiválasztott munkák mindegyikénél a nyertes pályázat szerzői jogi tulajdonosával – a pályázati kiírás szerint – felhasználási szerződés kerül megkötésre, amelyhez a szervezeti és egyéb feltételek biztosítottak. A pályázati keretösszeg 18 000 000 Ft összegben került meghatározásra, melyre a költségvetés 3421. számú „Kulturális koncepció" megnevezésű előirányzata biztosít fedezetet.

IV. Döntési javaslat

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének Kulturális Bizottsága meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2025. október 2.

Döme Zsuzsanna

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Enyedi Mária
aljegyző

1. melléklet az előterjesztéshez

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének Kulturális Bizottsága
.../2025. (X. 7.) határozata
a Public Art pályázat elbírálásáról

1. Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének Kulturális Bizottsága a szakmai zsűri javaslata alapján a ferencvárosi közterekre kiírt Public Art nyílt pályázaton az alábbi pályaműveket nyertesnek nyilvánítja, és azok megvalósítását Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzat Képviselő-testületének a Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata 2025. évi költségvetéséről szóló 5/2025. (I. 30.) önkormányzati rendelete 3. melléklet 2. pontja 3421. számú „Kulturális koncepció" megnevezésű előirányzatának terhére pályaművenként 2 120 000 Ft összeggel támogatja:

	Pályázók	**Pályamű megnevezése**	**Megvalósítás időpontja**	**Megvalósítás helyszíne**
1.	Kiss Gabriella - Milák Melinda - Sereglei András - Romankovics Eda	Láthatatlan Szuperhősök - Egyszülős családok történetei a Ferenc téren	2026. május 13-26.	Ferenc tér 2. helyszín
2.	El-Hassan Róza	A Vízgyűjtő / Ezer könnycsepp	2026. április 01.- 2026. április 14.	Kerekerdő park
3.	Szalay Péter	Trón	2026. április 22.- 2026. május 5.	Ferenc tér 2. helyszín
4.	Tihanyi Dominika - Szohr Gábor - Németh Nikolett (Újirány)	Rátalálás a Temenoszra - Haller park	2026. május 13-26.	Haller park
5.	Koltay Dorottya Szonja	Erősségeink - közösségi tekergő	2026. május 13-26.	Kerekerdő park
6.	Sugár János	Időjárőr	2026. május 13-26.	Mind a 6 helyszínen váltakozva (alkalmazkodik a többi projekthez)

2. A Bizottság felkéri a Polgármestert, hogy a pályázatok megvalósításához szükséges felhasználási szerződések, valamint egyéb megállapodások megkötéséről gondoskodjék.

Határidő: 2025. december 31.
Feladatkörében érintett: a Humánszolgáltatási Iroda vezetője
a Gazdasági Iroda vezetője

Pályázat címe:
Láthatatlan Szuperhősök - Egyszülős családok történetei a Ferenc téren

Helyszín: Ferenc tér 2. helyszín (3. sz. melléklet)
Láthatóság időtartama: 2026. május 13.- 2026. május 26.

Koncepció

Projektünk középpontjában az egyszülős családok állnak – azok a szülők, akik mindennapi küzdelmeikben sokszor láthatatlan hőstetteket visznek véghez. Inspirációnk Pőcze Borbála, József Attila édesanyja, aki 1908-ban három kisgyermekkel maradt egyedül, és emberfeletti erőfeszítéseket tett, hogy családját életben és egyben tartsa.

A projekt azt vizsgálja, milyen lehetőségei voltak 1908-ban egy magára maradt anyának, és milyen eszközei vannak ma egy szülőnek hasonló helyzetben. Hiszünk abban, hogy Pőcze Borbála Szuperhős volt – és hogy ma is Szuperhősök azok, akik egyedül nevelik gyermekeiket.

Az egyszülős családok ma is kiszolgáltatott helyzetben élnek mind anyagi, mind társadalmi értelemben. Kevesebb erőforrással kell helyt állniuk, és társadalmi megítélésük sokszor a sajnálat és a túlzott elvárások kettőssége között mozog. A lakhatás bizonytalansága, a gyermekfelügyelet hiánya vagy a munkaerőpiaci hátrány mind olyan problémák, amelyek ma ugyanúgy sújtják őket, mint több mint száz évvel ezelőtt Pőcze Borbálát.

Ezért szeretnénk láthatóvá és ünnepeltté tenni azokat a „szuperképességeket”, amelyekkel nap mint nap működtetik a családjukat.

Miért a nyilvános térben?

A projekt helyszínválasztása különleges, mivel József Jolán visszaemlékezései alapján tudjuk, hogy Pőcze Borbála a Ferenc téren többször megfordult hányattatot sorsa egyes szakaszaiban. A projekt eredményeit ebben a városi nyilvánosság terében mutatjuk be, mert fontosnak tartjuk ennek a történelmi emlékezetnek a résztvevő egyszülős közösség személyes történetein keresztüli újraírását. A Ferenc tér látogatóközönsége így egy több idősíkon átívelő installációban tud majd szembesülni ezzel a társadalmi helyzettel.

Elsődleges célcsoportunk a Ferenc téren a gyerekes családok, mivel azt gondoljuk, hogy ez a célcsoport tudja pontosan az egyszülős családok szülőinek helyzetét. Nemcsak a hősies helytállásra szeretnénk majd rávilágítani, hanem arra is, hogy **mi a közösség dolga ezekkel a szülőkkel kapcsolatban**. Milyen figyelem, törődés és segítő forma az, amely valóban támogatja őket, és miként válhat a társadalom aktív, együttérző szereplővé az ő életükben?

Ezért olyan interaktív művészeti installációt „Szuperhős-univerzumot” építünk, amely invitálja a célcsoport résztvevőit hogy a felkínált részvételi helyzetben játékosan elgondolkozzanak a kérdésről. A Ferenc tér így a projekt idejére olyan hellyé alakul, ahol az egyszülős családok láthatóvá és elismerhetővé válnak, történeteik pedig a városi közösség részévé íródnak.

Módszer és együttműködés

A projektben az Egyszülős Központ lesz majd szakmai partnerünk. A részvételi folyamatot Milák Melinda és Sereglei András, színész-drámatanárok vezetik. A résztvevő (egyszülős) szülőkkel drámapedagógiai és vizuális művészeti módszerekkel dolgozunk, hogy közösen formáljuk meg a szülői hősiesség képeit és történeteit.

A folyamat során létrejött hanganyagból rövid hangjátékokat hozunk létre amelyek keverve a fikciót és a valóságot amelyben Pőcze Borbála alakja is megszólal, és párbeszédbe lép a mai szülők történeteivel. A múlt és a jelen összecsengései szövik át a narratívát. Így válik

érzékelhetővé, hogy bár több mint száz év telt el, az egyszülős szülők kiszolgáltatottságának alapvető mechanizmusai máig nem változtak.

A Szuperhősök morfológiájában van egy pont, ahol a magányos hős csapattaggá válik és szövetségeseket keres magának. Így akarunk mi is egy Szuperhős csapatot létrehozni a résztvevő szülőkkel. A folyamat során tehát célunk, hogy a szülők maguk is reflektáljanak, ezzel erősítsék önbecsülésüket a helyzetükkel kapcsolatban.

Output / megvalósulás

A „Szuperhős-univerzum" installáció egy Szuperhős egy hetét mutatja be. Az installáció egy olyan tájat formál, amelynek elemei azokat az akadályokat jelenítik meg, amelyekkel egy egyszülős család szembesülhet egy hét során. Ezek az elemek ready-made és vegyes technikával készülnek, és a résztvevő szülőkkel közösen hozzuk létre az együttműködés során.

Az installációs elemek között matte painting technikával készült „Szuperhősök" kapnak helyet: a résztvevők szuperhősportréi átlátszó plexilapokon, különböző magasságú, giroszkópszerűen mozgatható posztamensekre rögzítve. A hősök mozgatásával a látogatók szabadon „elhelyezhetik" őket az akadályok között. Minden portré rövid szöveges leírást kap a Szuperhős különleges képességeiről, és a részvételi folyamat során készült hanganyagok QR-kód segítségével lesznek elérhetők a plexilapokon.

A kiállítás ideje alatt több alkalmoból álló részvételi aktivitást is tervezünk a közönség számára: a téren felállított pop-up kávézó mellett arra invitáljuk a látogatókat, hogy az installáció elemeire – mintha egy meghódított hegycsúcsra – írják fel, szerintük milyen figyelem, törődés és segítség nyújt valódi támogatást ezeknek a családoknak.

Tervezett időbeosztás

- Előkészítő szakasz (2025. október – december)
  – Szülőcsoport kialakítása, a projekt kommunikációs tervének összeállítása

- Együttműködési szakasz (2026. január – március)
  – Közös részvételi-alkotói folyamat az egyszülős csoport tagjaival

- Kivitelezési szakasz (2026. március – április)
  – QR kódok, matte painting képek, hangjátékok dramaturgiája

- Kiállítási szakasz (2026. május 13. – 26.)
  – Installáció és bemutatás a Ferenc téren

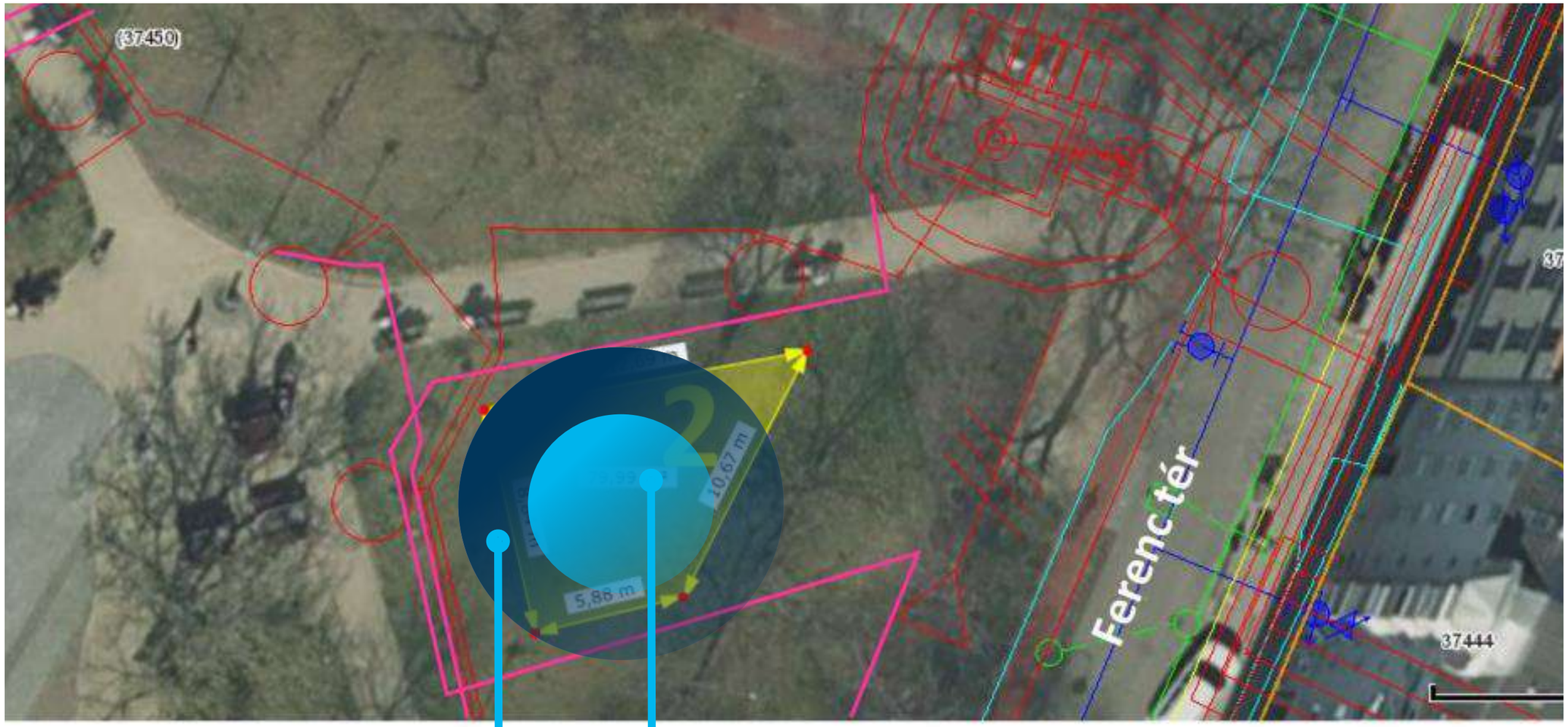
Public Art Ferencváros 2025.

Milák Melinda
Sereglei András
Romankovics Eda
Kiss Gabriella

Láthatatlan Szuperhősök

Egyszülős családok történetei a Ferenc téren

A Szuperhős Univerzum szerkezete

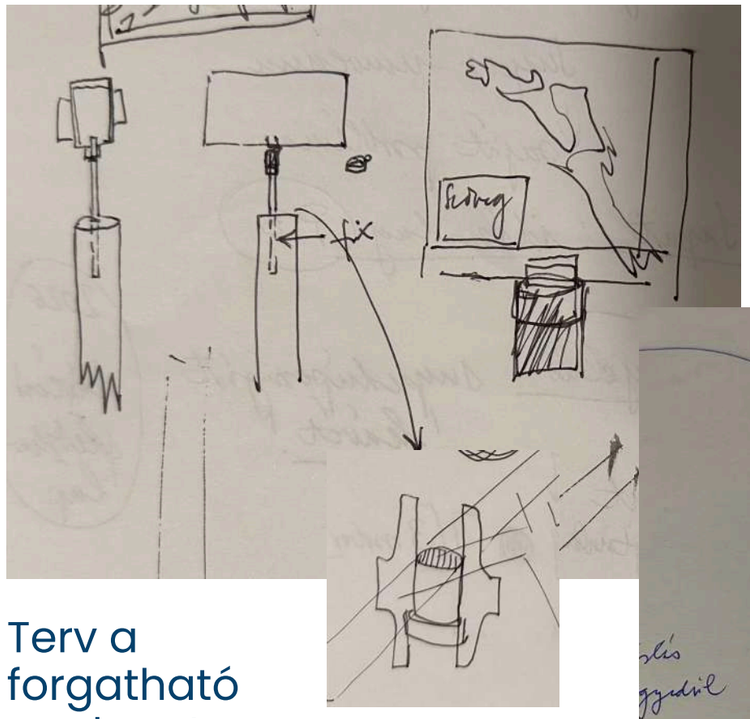

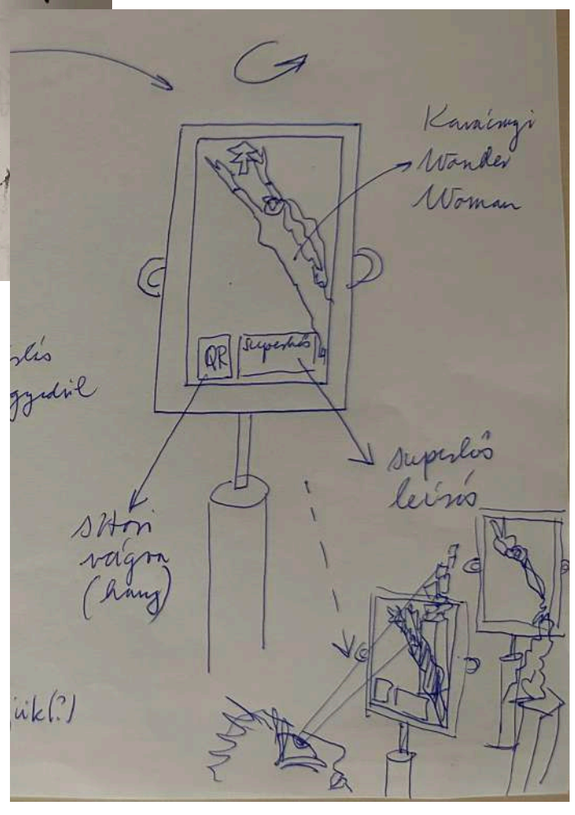
Belső kör: forgatható Szuperhősök ‘matte painting’ technikával átlátszó plexire nyomtatva, hangjátékok QR kódban

Külső kör: a Szuperhős egy hetének akadályai posztamensekre installálva

A Szuperhős plexilap szerkezete

Belső kör: forgatható Szuperhősök ‘matte painting’ technikával átlátszó plexire nyomtatva.

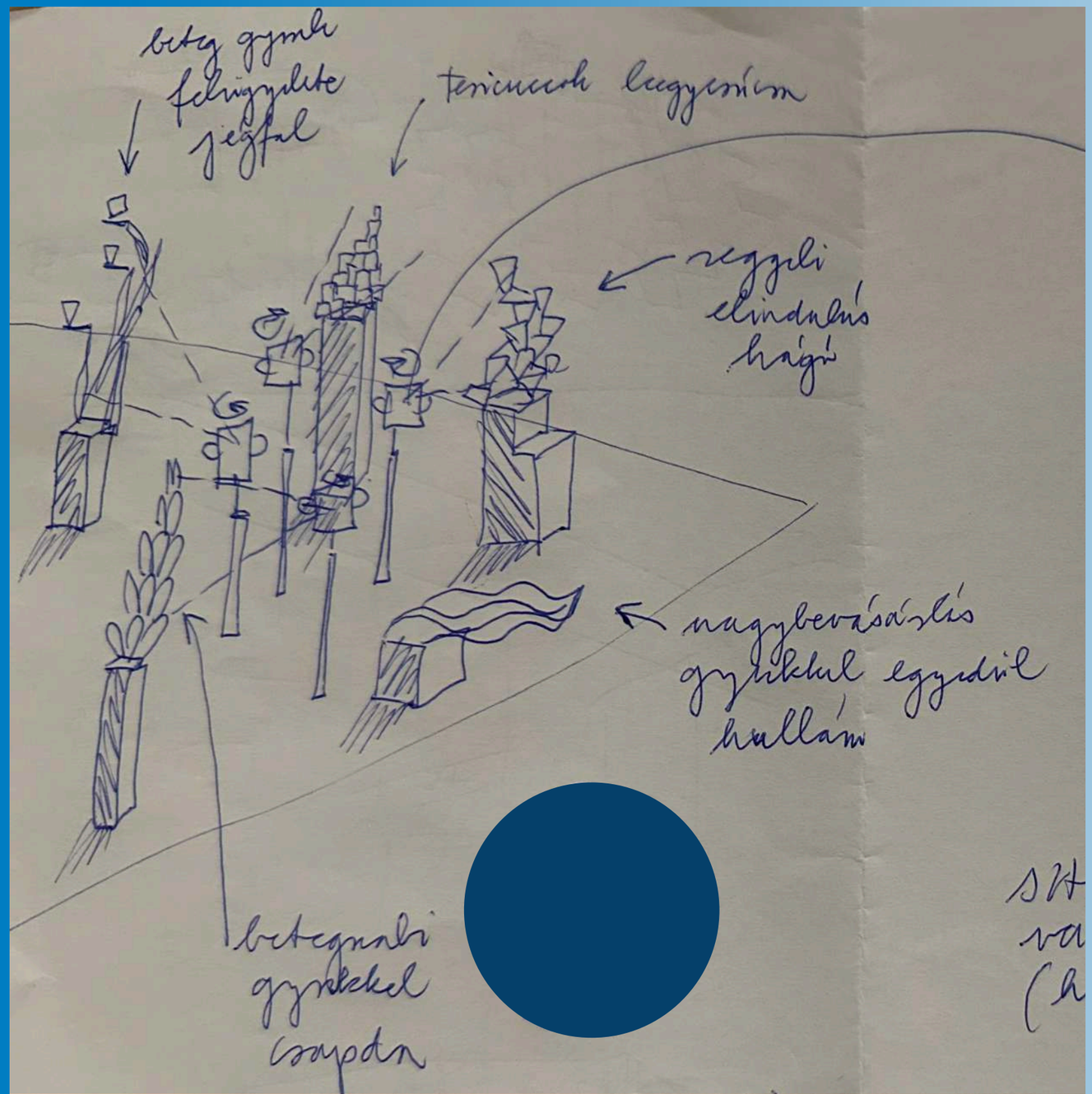

Terv a forgatható szerkezetre.

Mintalap a tervezett plexi szerkezetre.

A Szuperhős akadálypálya szerkezete

Külső kör: a Szuperhős egy hetének akadályai posztamensekre installálva

„Szuperhős-univerzum” installáció egy szuperhős egy hetét mutatja be. A mű egy olyan tájat formál, amelynek elemei azokat az akadályokat testesítik meg, amelyekkel egy egyszülős család szembesülhet a mindennapok során.

Az akadályokat a résztvevő szülőkkel közösen a dramatikus és vizuális munka során hozzuk létre.

Az installáció anyagai között ready-made tárgyak és vegyes technikájú elemek jelennek meg, ahol maguk a tárgyak válnak mesélőkké, láthatóvá téve a hétköznapi küzdelmeket és erőfeszítéseket.

Pályázat

El Hassan Róza

A Vízgyűjtő / Ezer könnycsepp

Koncepció:

A szobor a víz értékére hívja fel a figyelmet és egyben poétikus, meditatív műtárgy is számos értelmezési lehetőséggel.

Az egyes számú terv helyszíne a Kerekerdő park: Egy színes figura ül egy kő padkán, amit a helyszínen találtam, mellette egy vízgyűjtő szerkezet, amiből víz csepeg. A figura kinyújtja a kezét a vízcseppek felé.
Az installáció meditatív nyugalmat sugall, mert a vízgyűjtőből lassan csepeg a víz a figura kezére. A víz lefelé folyik, csepeg a medence formájú működalakzatba és azon belül a növényeket öntözi. A szobor felett lévő vízgyűjtő egy fémlemezből készült esővízgyűjtő tölcsér. Halvány zöldre festem.
A medence formájú működ talapzaton eleve adott egy szövegek számára kialakítható kőlap is. Ezen a víz értékének fontosságára hívja fel egy felirat a figyelmet és a mű címei is szerepelnek.
A színes sávokból álló figura értelmezési lehetősége tág, a mintázata a szivárványszíneihez közelít. Egyik lehetséges értelmezése a remény színei, másik pedig egy sokszínű nyitott társadalom. A harmadik pedig egy kissé melankolikus harlekin vagy bohóc.

A műtárgyegyüttesnek két verziója van.
Az előbb leírt egyes verziót konkrétan a Kerekerdő parkba terveztem a jelenleg száraz kerek medence padkáján ülő figuraként.
A második verzió ugyanaz a szobor, de a földön ül, ezt bármelyik parkban és sík helyszínen el lehet helyezni. Itt a tölcsér és a figura alatt kisebb vízfolt alakul ki, Az installáció központi eleme itt is a figura, a keze és a finoman aláhulló vízcseppek.
Részemről a padkán ülő figurát részesítem előnyben, a konkrét helyszínen, amit találtam a Kerekerdő parkban, de a földön ülő figurát is szépen meg tudom mintázni, ha másik helyszínt jelölnek ki számomra.

Anyag:

A Jesmonite egy új környezetbarát két komponenses műgyanta, ami nagy szilárdságú kültéri szobrok öntésére alkalmas. Egy réteg lezáró speciális festékréteg teszi teljesen eső- és időtállóvá.
A szobor így akár hosszan is kint maradhat. Egy csavarral stabilan rögzítem a talapzathoz.
A vízgyűjtő festett fémlapból készül hegesztett vasszerkezeten. Ezt is csavarral rögzítem a talajhoz.

Mindkét elem ellenáll az időjárásnak és a rongálásnak is.
Amennyiben mégis nagyon erőszakos rongálásra kerül sor a projekt bemutatása alatt, a megőrzött negatívból új szobrot tudok önteni, mely az előzőt pótolja.

Dátum:

2026. április 01.- 2026. április 14.

Kerekerdő Park

Földön ülős verzió tetszőleges helyen.

Szalay Péter

Public Art Ferencváros 2025

Koncepció – részletes műleírás

Cím: TRÓN

A tervezett köztéri installáció egy anamorfikus szobor. A mű központi eleme egy polírozott rozsdamentes acélhenger, amely tükörként működik. Köré egy szimmetrikus, félköríves pad kerül festett acélból, amelyen egyszerre többen is helyet foglalhatnak. A pad önmagában ülőbútorként jelenik meg, ám a henger tükrében egyetlen, tisztán kivehető szék képe rajzolódik ki.

Ez a szék szimbolikus jelentésű: a közös alapot és az együttélés lehetőségét testesíti meg. A projekt aktualitását erősíti, hogy 2025-ben kerülne bemutatásra, éppen az országgyűlési választások évében, amikor a társadalmi megosztottság és az ellentétek különösen élesen vannak jelen a közbeszédben. A mű üzenete arra emlékeztet, hogy a politikai nézetkülönbségeken túl is van közös tér, közös felelősség és közös emberi alap.

A cím, **Trón**, újabb jelentésréteget ad az installációnak. A pad képe a hatalom szimbólumává növekszik, amely azonban nem nemes anyagból faragott trónus, hanem egy hétköznapi szék. A munka ezzel a kettősséggel arra mutat rá, hogy a hatalom maga is illúzió: mindig a közösség hozza létre és tartja fenn.

A szobor allegóriája szerint a hatalom forrása nem a trón birtokosa, hanem azok, akik a helyet, a pozíciót létrehozzák és fenntartják: a választók. Ezért válik a pad – a mindennapi élet, a közösségi együttlét szimbóluma – a trón alapjává. A trón csak annyira valóságos, amennyire a társadalom hite és bizalma életben tartja.

A **Trón** így egyszerre ünnepli és kérdőjelezi meg a hatalmat: emlékeztet arra, hogy amit uralomnak látunk, az valójában a közösség tükörképe.

Az installáció köztéri funkciója kettős: egyrészt közösségi ülőhelyként működik, másrészt interaktív műtárgyként, amelyhez a járókelők aktív részvétele szükséges. A látvány csak akkor teljesedik ki, ha valaki leül a padra – így a közönség válik az illúzió kulcsfontosságú részévé.

Anyaghasználat:

- Pad: festett acél
- Tükröző henger: polírozott rozsdamentes acél

- Pad: kb. 240cm szélességben, félköríves formában
- Henger: kb. 160cm magas, 30-40 cm átmérő

Elhelyezés helye és időtartama: Ferenc tér 2. helyszín - 2026. május 13.- 2026. május 26.
(Más helyszín is lehetséges a zsűri javaslata szerint)

2025. évi Public Art pályázat

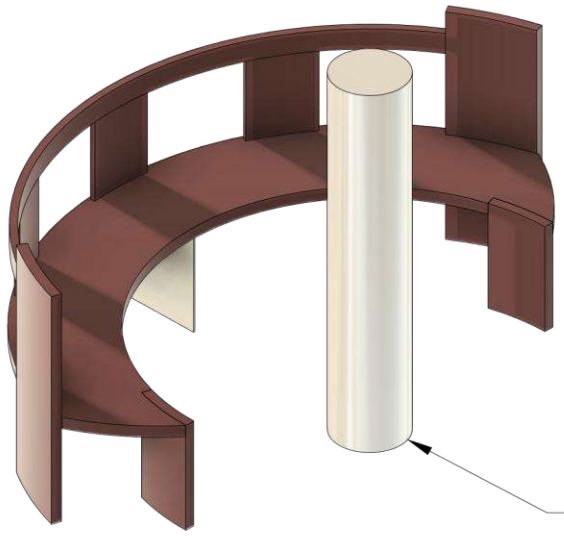
Köztéri installáció méretezett terve

Szalay Péter

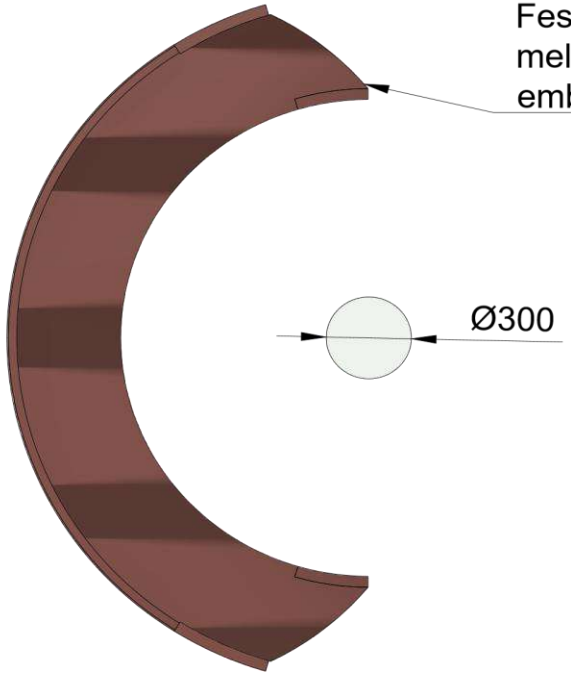

rozsdamentes acél középső láb
(a tükörben alig látható, statikai szerepe van)

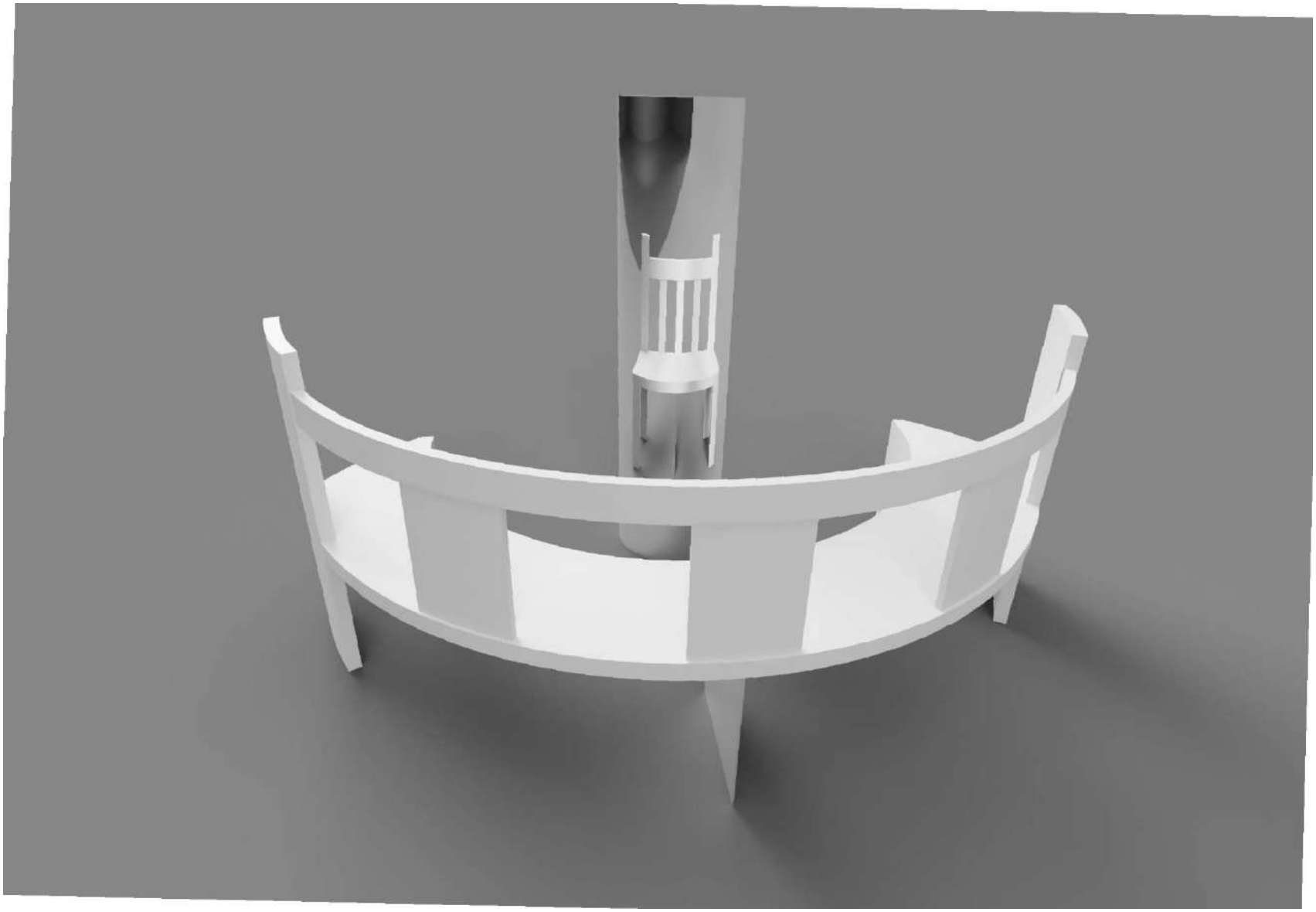

Henger tükör

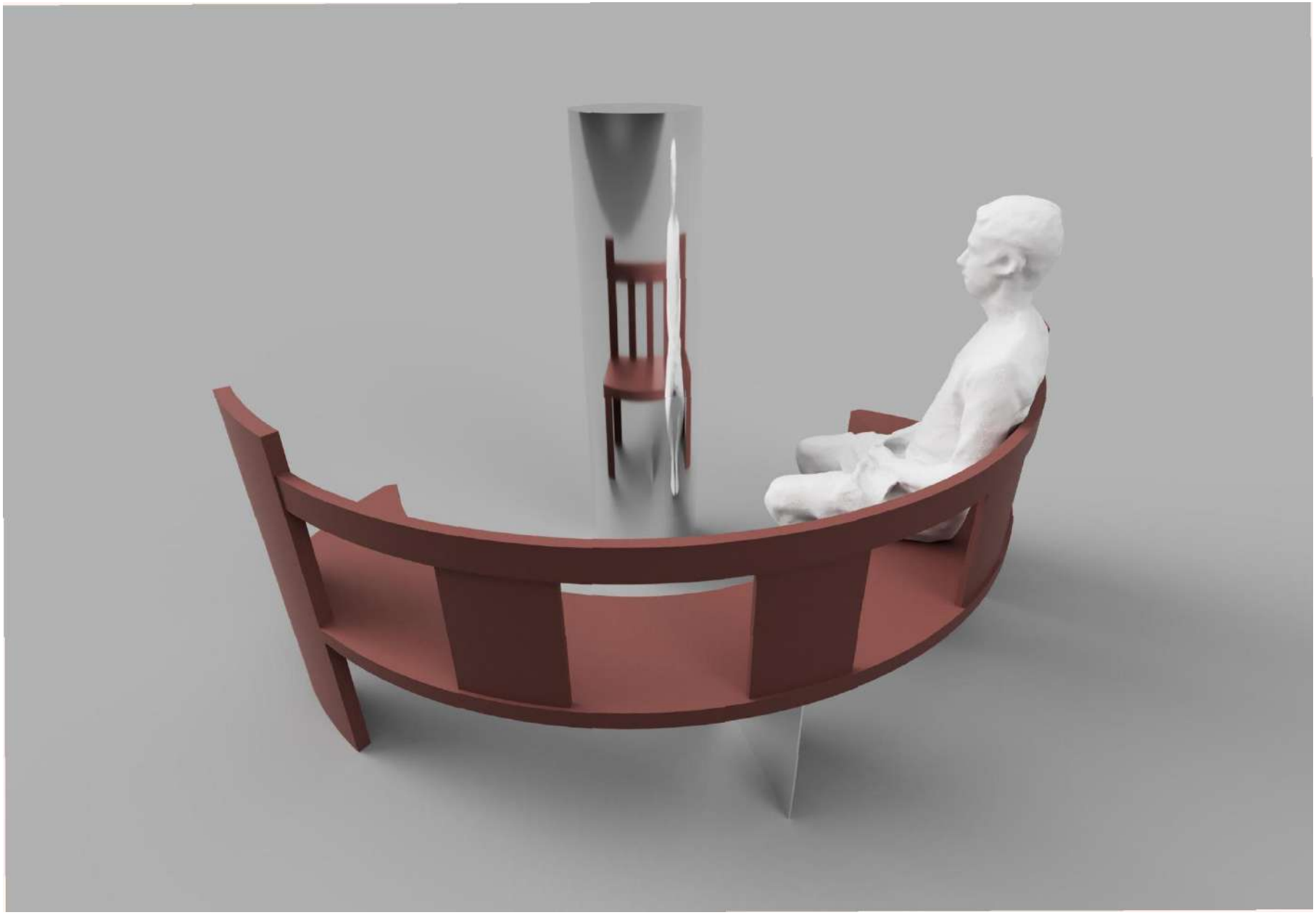

Festett acél pad,
melyen akár 6
ember is elfér.

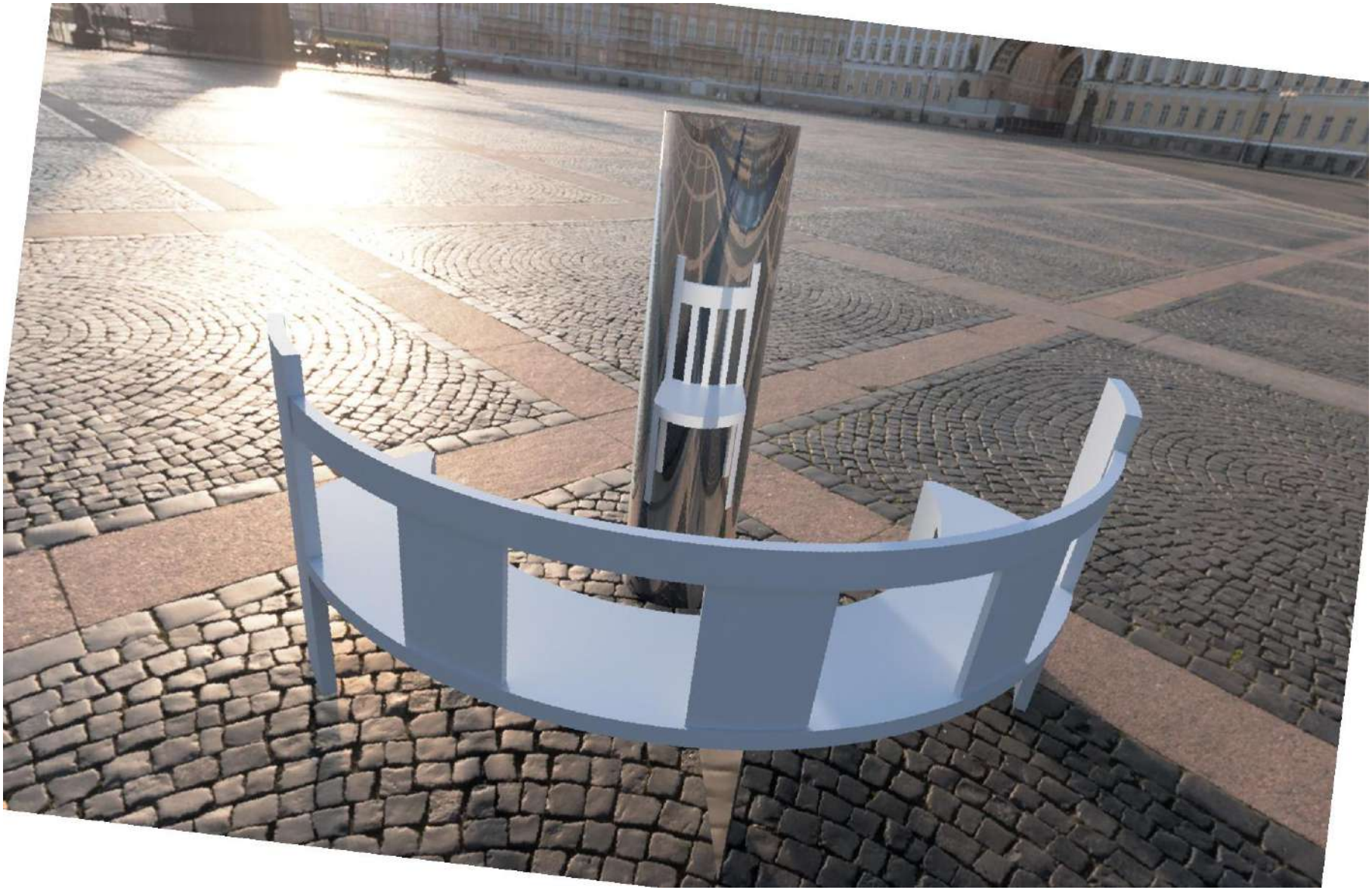
Public Art Ferencváros 2025- Szalay Péter

Public Art Ferencváros 2025- Szalay Péter

Public Art Ferencváros 2025- Szalay Péter

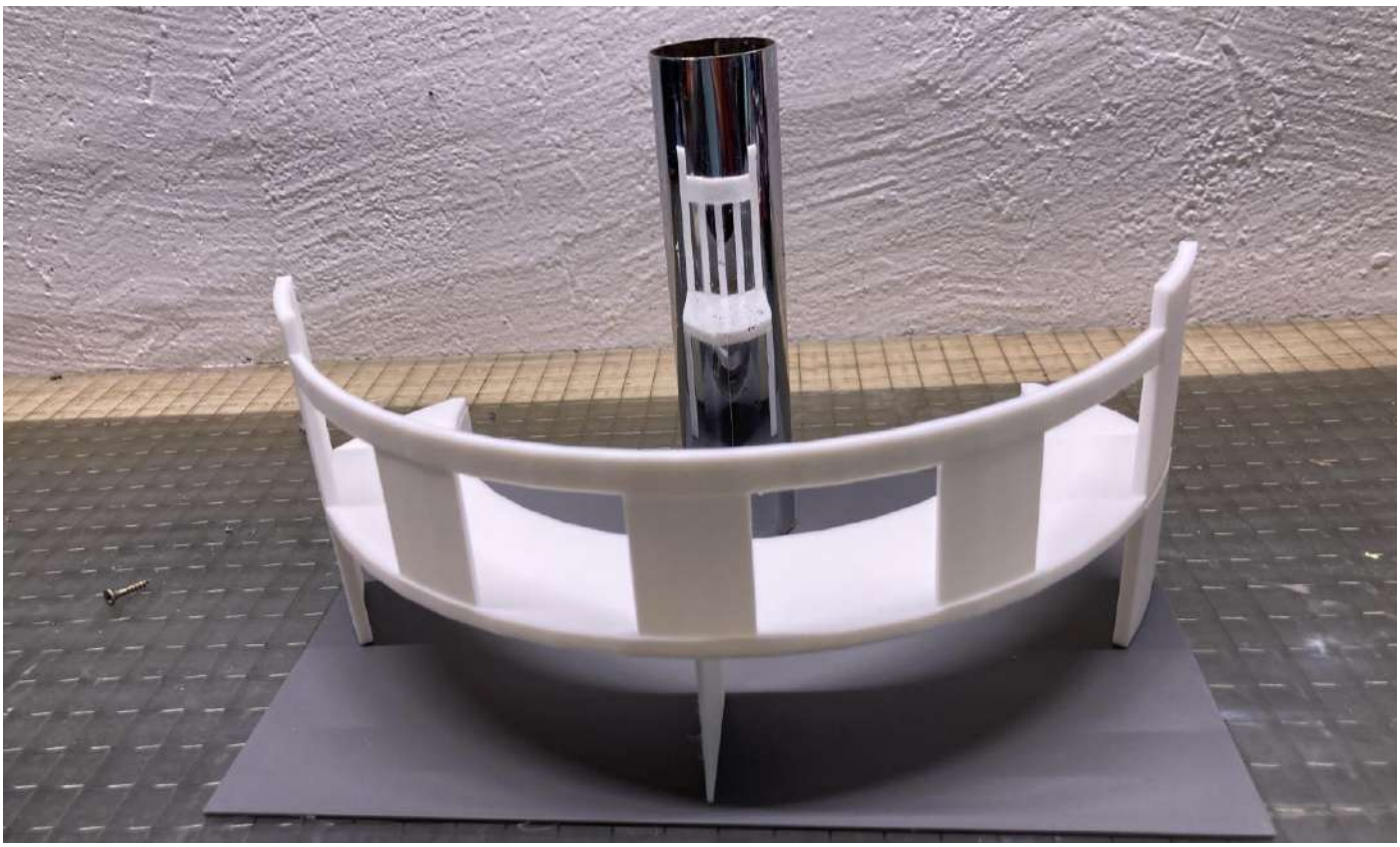

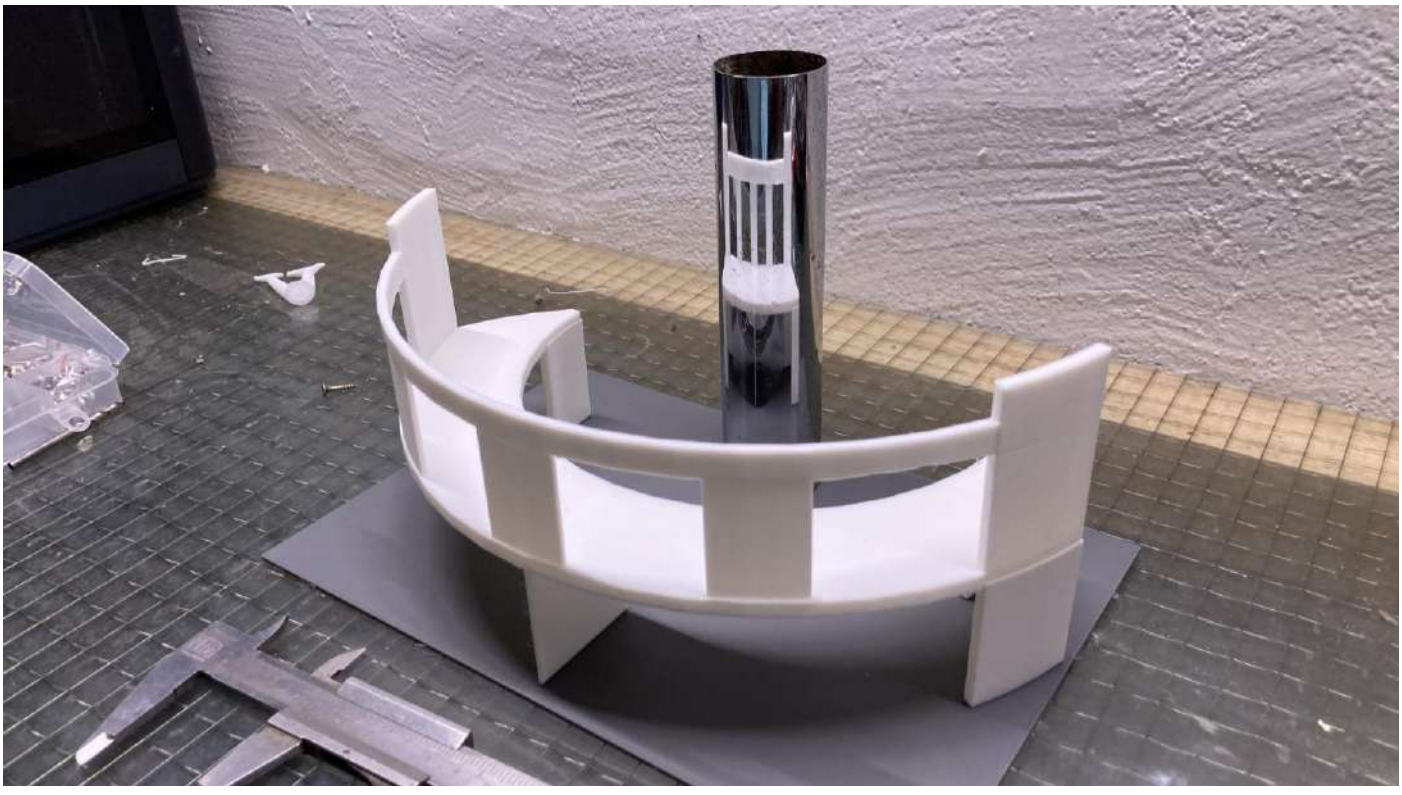
Public Art Ferencváros 2025- Szalay Péter

Public art Ferencváros 2025
Szalay Péter

M 1:10 méretarányú Makettről készült fotók

Rátalálás a Temenoszra - Haller park

Alapvetés

Parkjainkban rengeteg olyan helyet találunk, amelyek valamiért elhagyatottabbak a park többi részéhez képest. Ezek a helyek különös vonzalommal bírnak. Csendesebbek, elvonulásra hívják azokat, akik megérzik a hely belső szellemét. Kevés példa van erre, hiszen mai felgyorsult, ingergazdag világunkban a csend és az idő az, amelynek híján vagyunk. Így válnak egyes helyek egyre inkább elhagyatottá, mellőzötté, mely a kötődés nélküliséget is jelzi: viszonyunk parkjainkhoz hasonlóan materiálisak és élményközpontúak, mint társadalmunk maga, holott léteznek olyan kultúrák, ahol a természet tisztelete, ahhoz való lelki kötődés és azzal való harmóniában élés képezi a viszonyulás alapját. Ahol egy fa vagy erdő nem pusztán fizikai valójában van jelen, hanem mélyebb történetek hordozója, egy szent hely, ami a közösségek összekovácsoló eleme is egyben.

A Haller parkban sétálva a fákkal sűrűn beültetett helyeken érezheti meg ezt az ember. A játszótértől távolabb eső területen padon ücsörgő és beszélgető párok, fiatalok mölkky játéka jelzi, hogy ez a hely más, mint a többi. De vajon elgondolkodtak-e azon, hogy miért olyan jó itt lenni? Meglátták-e a fákban, hogy azok védelmező lények? Hogy itt valami más is van, mint pusztán elültetett fák, hogy ennek a ligetnek talán egy története is van? Egy fiatal nő odúba kukucskálása jelzi, hogy itt ténylegesen van valami, ami miatt érdemes kutakodni. Hogy ez a hely több annál, mint amit látunk: történetek hordozója, amiket fel kell göngyölíteni, hogy a törődés által azzá válhasson, ami valójában, és ami által visszanyerheti méltó helyét a jelenben, mélyebb lelki kötődést előhívva.

Pályázatunk ennek a törődésnek próbál időt teremteni, hogy a természethez máshogyan, mélyebben tudjunk kapcsolódni. A projektet a kijelölt területen, illetve az amellett közvetlenül található (a térköves járdán túli terület) fás ligetben képzeljük létrehozni, amennyiben ez utóbbira lehetőség van - itt nagyon sok érdekes formájú fa található, sok odúval.

Megalapozó gondolatok

A szent ligetek, szent erdők (Temenosz) olyan faligetek, amelyek különleges vallási jelentőséggel bírnak egy adott kultúrán belül. Szent ligetek a világ számos kultúrájában megtalálhatók. Ezek olyan erdőterületek, amelyek többnyire érintetlenek és gyakran a helyi közösségek védik őket. Akik elengedhetetlen szerepet játszanak a vízforrások, az alapvető erőforrások és a biológiai sokféleség védelmében. A szent ligetek fontos jellemző elemei voltak a kelta, észt, balti, germán, ógörög, közel-keleti, római és szláv politeizmus mitológiai tájképének és kultuszgyakorlatának.

Pszichológiai értelmezésében Carl Jung a szent ligetet a varázslatos világhoz köti, ahol a mentális „munka” végbemehet, amelyben az ember találkozhat a tudattalannal, és ahol ezek a tudattalan tartalmak biztonságosan a tudat fényébe kerülhetnek. Ily módon az ember találkozhat saját animusával / animájával, árnyékával, bölcs öreg emberével (senex), végül pedig önmagával.

Koncepció

A projekt célja a közös történetalkotás idejének és terének megteremtése. A közös történet összeköti azokat, akik részt vesznek benne és a folyamat során egy közösséggé válnak: törődnek a ligettel, évente egyszer megemlékeznek a legendáról, ami a ligetüket egyedivé teszi. A projekt rávilágít arra is, hogy az, ahogyan viszonyulunk a körülöttünk lévő világhoz, az saját döntésünk. Beleláthatjuk azt a lelki többletet/mélységet, ami által saját életünk is gazdagodik. Mindez pusztán a hely pszichológiai interpretációján múlik.

Dramaturgia

Április végén a fák környéke elkezd kizöldülni. Megjelenik egy kapu, mely arra invitál, hogy azon belépve máshogy nézzünk a ligetre, úgy, ahogy azelőtt sohasem. Minden fa egy varázslény is lehetne. A május közepi hétvégén napi két alkalommal párafelhő lengi be a ligetet. Egy mesélő jelenik meg és elmeséli a fák történetét: „Réges-régen ez a terület egy rét volt, amelyen egy szent liget állt. Minden fában védelmező lények laktak. Talán tündérek. Az emberek tisztelték a fákat, óvták a területet és a lényeket. Fő védelmezőjük egy bölcs öreg ember volt. Ám egyszer az összes fát kivágták. Hogy kik, és miért, nem tudjuk. A pusztaság rettentő látványt nyújtott. A bölcs öreg ember új fákat ültetett bízva abban, hogy majd eljön az idő, amikor lesz egy olyan új közösség, ami képes lesz újra meglátni a hely szellemét."

A hely szellemét azonban csak úgy lehet megérteni, ha a hely történetét is megfejtjük. Erre hívjuk a helyieket, hogy rekonstruáljuk a történet részleteit. Kik laktak itt, hová tűntek? Vajon visszajönnek-e még, ha a törődést érzik? A fa körül halk meditatív közeg, hangok és repetitív mozgásformák segítik az elmélyülést, miután beszélgetések, írások, rajzok jönnek létre a történetről, miközben az odúkban és a fákon kis alkotások láttatják a törődést. Ezek hozzák létre az installáció végső képét. A végső cél a sok kis történetből egy közös mese megalkotása, mely végső formájában az azt következő péntek délután megrendezendő ünnepség alkalmával kerül felolvasásra, esetleg előadásra. A fákon kihelyezett közös alkotások és az ünnep zárásaként megrendezett magvetés még sokáig visszavonzhatja a résztvevőket erre a már mindenki számára különlegesnek ható helyre, amire már máshogy tekintenek. Ez, a közösség által évenként megrendezhető ünnepnap az, amely összekovácsolja a helyiek egy csoportját. Ők azok, akik a hagyományt ápolva évről évre más formában adhatják elő a közös történetüket. Ők azok, akik a törődés által rátaláltak a Temenoszra, önmagukban.

A találkozás Csengével

A területen járva egy helyi lakóval találkoztunk: Csengével. Ő volt az a lány, aki egy odút tanulmányozott: mintha pont egy tündért keresne. Megszólítottuk és valóban egy olyan érzékeny pedagógus végzettségű emberrel találkozhattunk, aki már most máshogy viszonyul a fákhoz: ismeri az összes odút a területen, és néha berendezi őket. Személyében rátaláltunk a mesemondóra, és egyben arra a helyi lakóra, aki ezt a szellemiséget a jövőben is ápolni fogja.

Bevontak köre

Csenge, helyi lakók, a parkba járók és a szomszédos óvoda pedagógusai és óvodásai

Megjelenítés

A területet Dichondra repens magok vetésével készítjük elő, majd installálásra kerül egy kapu, melyet két faoszlop alkot. A hangulatot a földre és a fákra helyezett párakapu-csövek segítségével létrehozott párafelhő erősíti. Az ehhez szükséges vízkiállás közvetlenül a terület mellett található és működik. A történetbe való belehelyezkedést és a meditatív állapotot szolgáló tevékenységek pl. meditáció, hangtál fürdő, a terület közös repetitív körbejárása. A közös történetalkotást textil csíkokra jegyzeteljük le, melyekkel a fákat díszítjük. A végső ünnep többek közt egy közös piknik lesz, amikor a kész mesét felolvassuk/installáljuk és közös magvetés is történik.

Ütemezés

Előkészítés: Árpilis 27-28.

Április 27-28 kedd-szerda: szórólapozás, plakát kihelyezés, terület megtisztítása, foltokban magvetés: 5 cm-es talajlazítással: Dichondra repens magok vetése 7-14 nap alatt kikelnek

Alkotás működése: Május 13-26.

Május 13-14. szerda, csütörtök: installálás: kapuállítás (két oszlop kihelyezése), vízpára rendszer kiépítése a közeli vízkiállást felhasználva, egyéb elemek installálása
Május 15. péntek: projektnap: történetalkotás, rajzok, írások helyszíni installálása, odúk belakása
Május 16. szombat: projektnap: történetalkotás, rajzok, írások helyszíni installálása, odúk belakása
Május 17. vasárnap: projektnap: történetalkotás, rajzok, írások helyszíni installálása, odúk belakása
Május 18-22.: helyszínen a kialakult varázserdő szabad megtekintése / Újirány - háttérmunka: mese összegzése
Május 22. péntek délután: Erdőünnep: mese felolvasása, installálása, közös magvetés foltokban
Május 23-25. helyszínen a kialakult varázserdő és a mesét összegző elem szabad megtekintése
Május 26.: bontás

erdő ünnep

közös történetalkotás

Szent liget - Varázsfa - Tündérek

2026.05.15-16-17

Haller park

Koltay Dorottya Szonja:

ERŐSSÉGEINK – KÖZÖSSÉGI TEKERGŐ

tekeredik az ember, nem akar már félni,

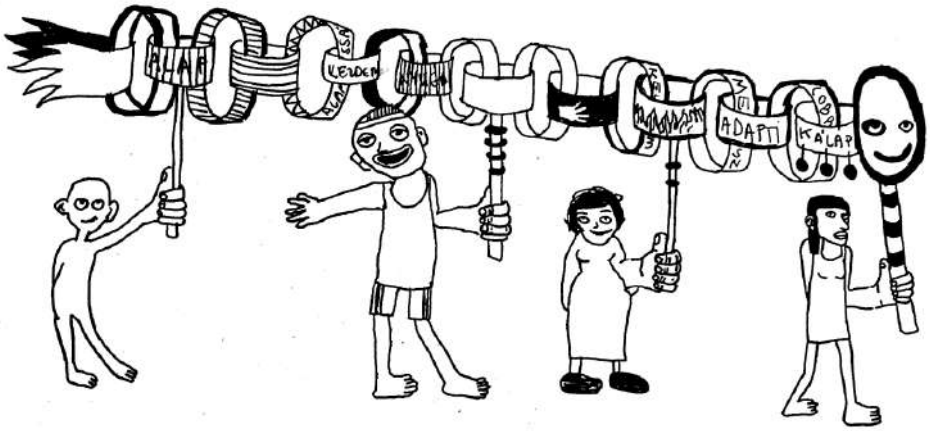
tekeredik a csoport, túl akar majd élni

Szándékom egy részvételi munka, egy úgynevezett „erősségkígyó” létrehozása. Közösségi módszerekkel egy csak közösen mozgásba hozható mobil tárgy megformálása és játékba hozása. A tárgy a kezdeményezéshez csatlakozó résztvevők úgy nevezett „erősségeiből” tevődik össze. Több alkalmas csoportos előkészítési folyamatok, általam facilitált workshopokon való részvétel eredményeként a résztvevők fogalmakba sűrítik, illetve vizualizálják olyan tulajdonságaikat, képességeiket, személyes jellemvonásaikat, történeteiket, amikre támaszkodnak különböző kiemelten nehéz, vagy teljesen hétköznapi szituációkban, amiket szorult helyzetekben erősforrásként tudnak előhívni magukból. Ezeket a tárgyiasult szövegeket, és ábrákat láncként egymásba fűzzük, majd fa nyelek (vagy kocsik) segítségével mozgathatóvá tesszük, az így elkészült erősségkígyót egy előkészített alkalmon, egy erre dedikált ünnepen mozgásba hozzuk. Megtáncoltatjuk erősségkígyónkat Ferencvárosban.

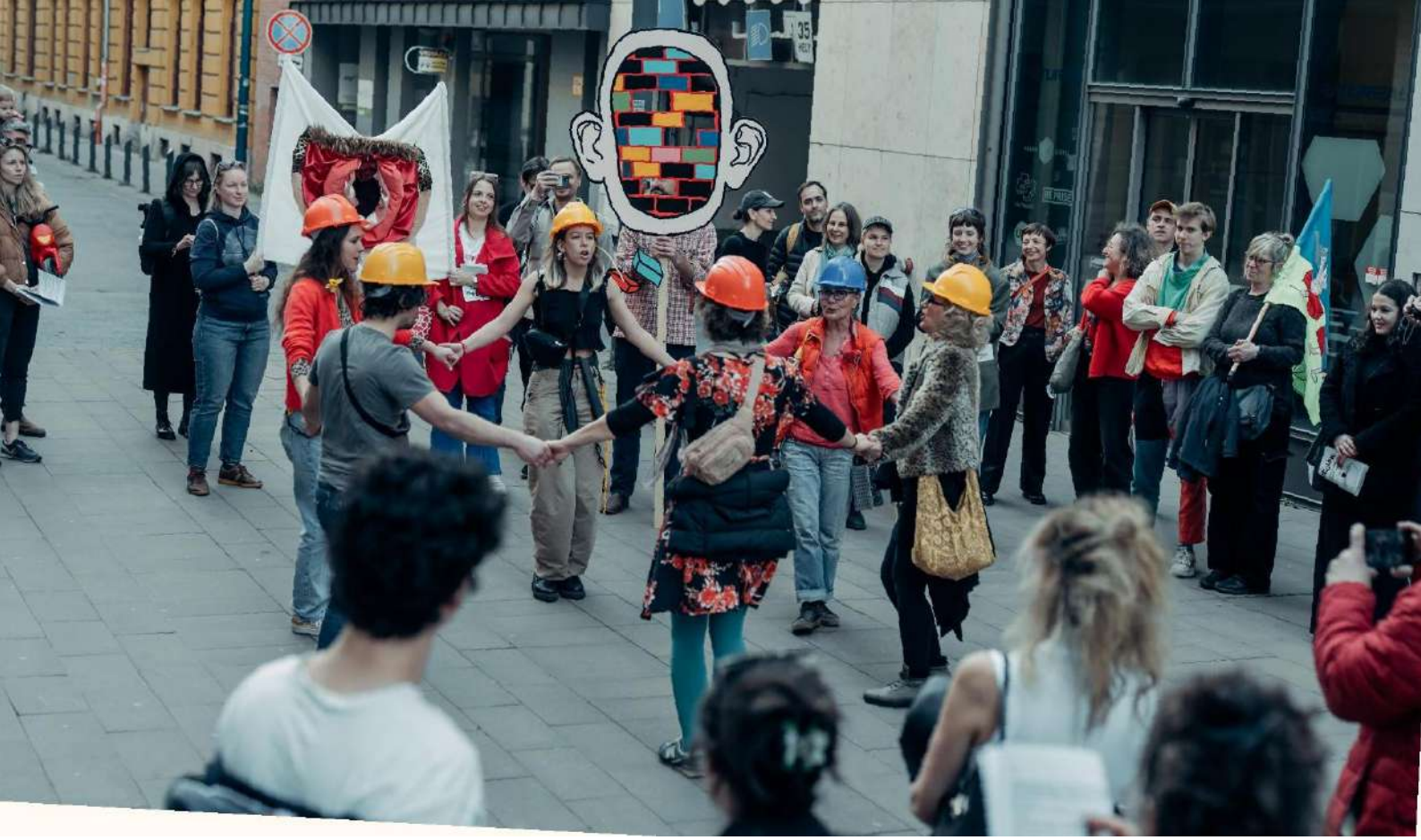
Szándékom, hogy különböző kerületi csoportok összekapcsolódjanak a projekt során. A több alkalmas előkészítő munkát, együttműködő partnerintézmények segítségével, különböző hátterű csoportokban szeretném elvégezni. Majd a folyamat végén a csoportokat, egy záró workshop keretében összefésülni, megismertetni egymással, különböző vezetett játékokon keresztül bemutatkozást biztosítani, elkészíteni a tárgyat közösen, és végül megtanulni használni, táncoltatni, hangot adni neki. Számítok a Trafó, a Konkáv, és más kerületi szervezetek, iskolák közösségeire. A projektben szeretném, ha korosztályos szempontból is széles lenne a szórás, viszont kiemelt figyelmet, megkülönböztetett hangsúlyt fordítanák az ifjúsági jelenlétre, különösen a sérülékeny csoportok tekintetében. Eddigi tapasztalataimból kiindulva, de a hajlandósághoz is igazodva, opcionálisan egy hosszabb előkészítő folyamatot szeretnék biztosítani a nehezített pályára kényszerített kamaszok számára.

A projektervnek több előzménye van:

Ötödik éve dolgozom a Katona József Színház gondozásában működő, úgynevezett **„Életvárók”** projektben. Koordinátora vagyok a Rákospalotai Javítóintézet és Központi Speciális Gyermekotthon lakó lányok és önkéntes felnőtt segítők között zajló együttműködésnek, játéknak. Egyik lebonyolítója vagyok a heti rendszerességű foglalkozásoknak, ahol a színház és a képzőművészet eszközeivel a kapcsolódásra törekszünk teret teremteni. Ebben a munkámban fontossá vált számomra a vizualizáció ereje, az absztrakció képességének fejlesztése. Bízom a formaalkotás jelentőségében, ami segít nehéz tapasztalatokat megközelíthetővé tenni, továbbá, rendelkezik azzal a potenciállal, hogy a tudatosításnak, a mélyítésnek is az eszköze legyen, abban a helyzetben is, ahol beszélt nyelv elakad.

Részben a rákospalotai együttműködésben résztvevő önkéntes nők csoportjából kinőtt kollektíva a **Téglakar** is, ami a 2023-as ferencvárosi Public Art nyertes pályázat apropóján jött létre, hogy kifalazza Kőmíves Kelemennét. A képzőművészeti installációt, amit a Ferenc téren hoztam létre, azzal a szándékkal aktiváltuk, különböző téglakari performanszokon keresztül, kelemennéi problémákat tematizálva, hogy mi magunk öntevékeny téglákká váljunk, gyakaroljuk a kooperativitást, hangot adjunk nehéz tapasztalatoknak, ne kussoljunk a falban, hanem bontsuk le, vívjuk ki mozgásterünket. A Téglakar tagjai különböző gondoskodó területekről, színházpedagógia, gyermekgondozás, szociális munka irányából érkeztek. A munkamódszereket, amiket a csoportban használunk, a téglakari tagok maguk is alkalmazzák különböző közösségekben. Számítok az aktuális pályázatban az ő együttműködésükre is.

Különböző sétáló performanszokat hoztunk létre az elmúlt évben, pl. a Trafó gondozásában, a 9. kerületben nőnapi félkörmenet tartottunk, ennek tanulságait beépíteném az aktuális pályázatba. A spoken word erejét, bátorító hatását, amit a téglakar támogatásában élhettem meg, szeretném a különböző csoportokban használható eszközként bemutatni, bekapcsolódást biztosítani, gyakorlatokon keresztül a városi térben közösen alkalmazni. Az előkészítő foglalkozásokon szándékom a közösségi, vagy egyéni szövegírást, dal-, mondóka-átírást kipróbálhatóvá tenni, különböző beszélt, és énekelt műfajokon keresztül, a szabad és hangos köztérhasználat gyakorlatát mélyíteni. Az eddigi kifalazódás, a köztéri performansz-gyakorlat felszabadító tapasztalatát és lendületét tovább gördíteném ebbe a szélesebben vett részvételi akcióba.

A harmadik előzménye az aktuális pályázatnak egy Lehetőségek tere felkérésében létrehozott workshop, amit az Urban Camp keretében tartottam. A workshop témája „az átjáró” volt, az Urban Camp a környékbeli lakótelepen található “nem-helyek”-ből, a házblokkokat összekötő átjárókból indult ki. **„Járok, járok, magamon is átjárok”** névre keresztelt alkalmat annak a szándékával terveztem meg, hogy tudjunk, egymás számára teljesen idegen résztvevőkként is, olyan személyes tapasztalatokkal közösségben dolgozni, amikben megjelenik az önmagunk meghaladásának képessége. Játékokon keresztül átalakulással kapcsolatos tudásunkat, átjártasságunkat osztottuk meg egymással. Az erősségkígyó előzménye itt született meg, egy fűzért készítettünk a workshop végén erősségnek tekintett képességeinkből, majd megjárattuk ezt. A jelenlegi projektben ennek mintájára dolgoznék, viszont egy komplexebb tárgy létrehozását és nagyobb létszámú csoport bevonását, és hosszabb előkészítő munkát tervezek.

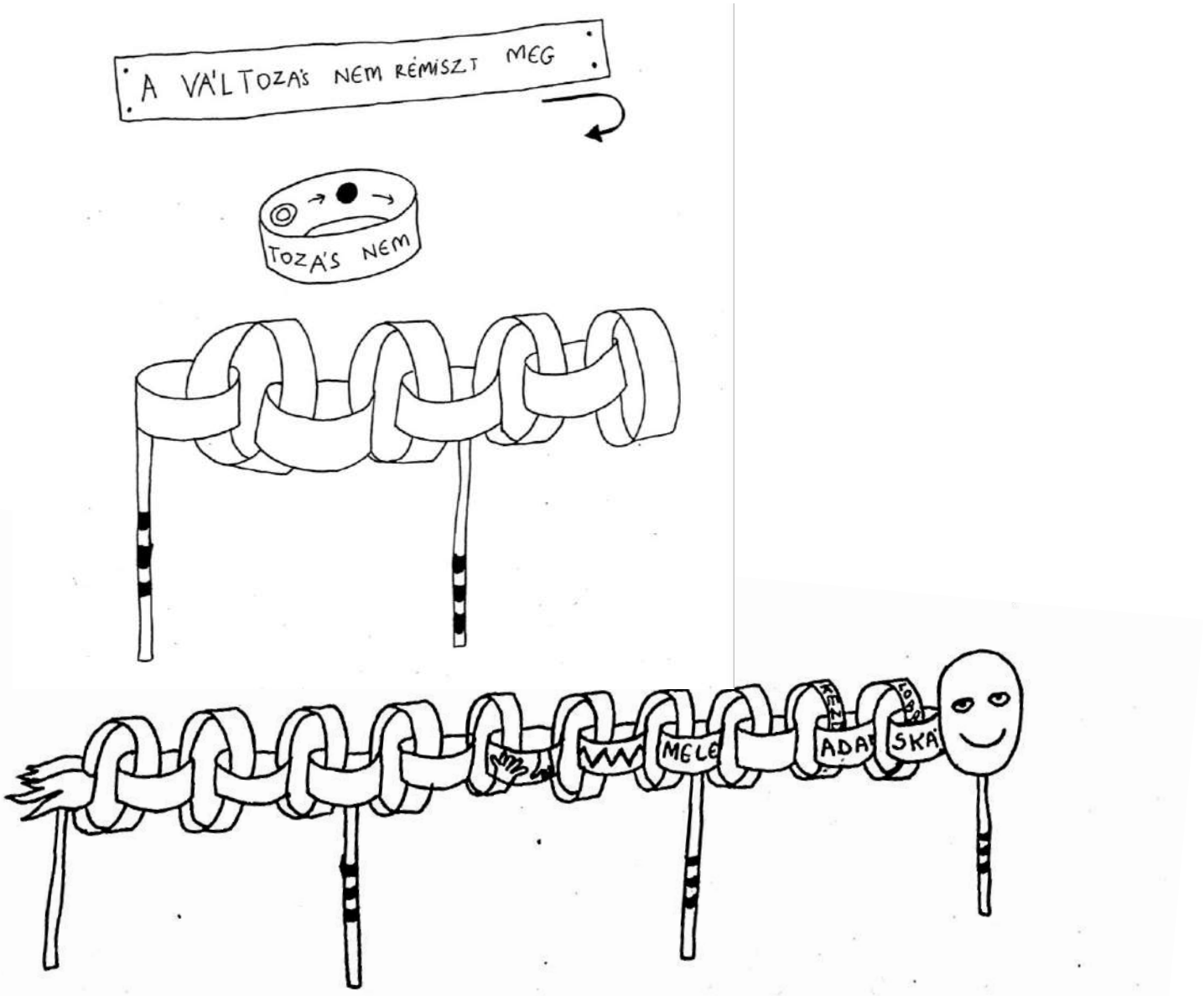

Erősségkígyó – Közösségi Tekergő

Nem leányálom az (alak)váltás, a vedlés során nehézségek merülnek fel; mind hagytuk már magunkat is magunk mögött. Vizsgáljuk meg eddig mi segített ebben, és mire készüljünk legközelebb, mert megint változni kell. Kapcsolódjunk egymás történetéhez! Rendezzük egy közös térképre átalakulással kapcsolatos élményeinket! Jelöljük, min, vagy kin mentünk eddig keresztül. Használjuk a fikció eszközét, írjunk új történetet, készítsünk mesét az erősségeinkről, és vizualizációs eszközökön keresztül kapcsoljuk össze a különböző életutakból származó tapasztalatainkat! Osszuk meg egymással, hogyan voltunk képesek meghaladni korábbi állapotainkat. Hogyan érezzük most magunkat a bőrünkben? Épp vedlünk? Vajon most túl tudunk jutni magunkon és meg tudunk érkezni a másikhoz? Alakuljunk közösségben, és ne szégyelljük a levetett bőreinket.

Tegyük a környékünket a játékterünkké, vigyük ki történeteinket a szabad levegőre! Fűzzük fel erősségeinket, hozzunk létre egy közösen mozgatható tárgyat, egy erősségkígyót, és táncoltassuk meg. Bízzunk benne, hogy összeadódhatnak képességeink, és valahová csak jutunk.

A jelenlegi pályázatban korábbi részvételi munkáim tapasztalatát szeretném sűríteni. A hátrányos helyzetű csoportokban való hosszú távú munka tanulságát, a közösségi tárgyalkotás erejét, a performansz és köztér használat gyakorlatát, és az egymás számára ismeretlen szereplők összekapcsolódásának lehetőség teremtését, és végezetül saját formateremtő képességeim, installatív gyakorlatom hasznosítását. A tervezett módszertan kipróbált, nem tekintem akadálynak, hogy a résztvevők előzetesen nem ismerik egymást, különböző feladatokon keresztül biztosítottá válik, hogy a szereplők kényelmesen és biztonságban tudjanak megosztani személyes történeteket, vagy bármilyen megnyilvánulást eszközölni közösen és köztéren, de ehhez szükségesek az előkészítő alkalmak, hogy végül a köztérhasználat is felszabadulttá tudjon válni.

A részvételi szám felülről nem határos, én körülbelül negyven aktív résztvevőre számítok, a bekapcsolódás egyszerű módszerekkel történik, nem igényel a résztvevők oldaláról rákészülést. Az említett workshopok a kapcsolódás minőségét mélyítik, és lehetőséget teremtenek az egymás felé nyitásra, de az élmény skálázható, azt is elképzelhetőnek tartom, hogy bizonyos szereplők, csak a legvégén a tárgy létrehozásakor csatlakoznak, de természetesen nem ezt az irányt proponálom.

Az előkészítő folyamat része egy hosszabb un. kutatási fázis, ahol történetek gyűjtök különböző csoportok szereplőitől, hogyan értelmezik, milyen narratív keretbe helyezik saját megújulási képességeiket, gödörből való kikapaszkodási gyakorlatuk mi fán termett. Ezeket a történeteket egy végső munkában esetleges installációba szándékom visszaforgatni, és végül egy kiadvány formájában is hozzáférhetővé tenni, azon az alkalmon, amikor az erősségkígyónkat mozgásba hozzuk. Fontosnak tartom, hogy a kiadvány megszülessen, hogy legyen egy értelmezői segítség nyújtás, ami az akciót kontextusba helyezi. Különböző műhelyekben, csoportokban végzett munkám során, revelatív tapasztalat volt számomra, hogy igen sovány a gyakorlat, elakadások vannak azzal kapcsolatban, hogy a szereplők pozitívan értékeljék magukat, képesek legyen kifogalmazni magukból olyan tapasztalatokat, értékeket, amit erősségnek látnak, büszkeséggel tölti el őket, ki tudják magukat húzni miatta. Ezért látom fontosnak azokat a részvételi munkákat, támogató tevékenységeket, játékos módszertanokat, ahol visszacsatolás történik különböző proaktív gyakorlatok kapcsán. Ebben a projektben is tágan vett képzőművészet eszközökeivel egyéni és közösségi ágenciáink gondozására törekszem.

REFERENCIÁK:

Teherletétel performansz - Das Weise Hause x OFF Biennálé

TÉGLATAN: Leomlott estig, felépült reggelre

Kassák Múzeum x Téglakar

Bontási performansz

koncepció

2003 tavaszán a Ludwig Múzeum által szervezett *Moszkva tér / Gravitáció* című kiállítás keretében egy lakókocsit állítottam ki a Moszkva térre, a következő felirattal:

Ha Ön minimum **10** percen át képes
megszakítás nélkül, fejből diktálni, akkor
fizetünk Önnek **4000** forintot.

A beszélők többsége, holott beszélhettek volna bármiről, általában önmagukról kezdtek el beszélni. A személyazonosságot nem ellenőriztük, ezért őszintén meséltek életükről. Annak ellenére, hogy nyilván a pénz sem volt mellékes, mégis sokkal fontosabb volt, hogy olyanok kaptak szót, akiknek egzisztenciális helyzetük nem teszi lehetővé, hogy megszólaljanak, mert senki sem kíváncsi rájuk. Ez az egész akciónak egy nem várt komolyságot adott. *Ha létezik tudás, az a könyv és az utca egyesülésében van* - állította Studs Terkel a legendás amerikai történész és szociológus, az *oral history* mozgalom egyik nagy alakja.

Ezt követően az *Időjárőr* projektet 2004-ben meghívták Zágrábba, ahol hasonló feltételek mellett a főpályaudvar előtt volt fölállítva az Időjárőr lakókocsija, és 40 horvát nyelvű diktálás született, a fizetség 100 Kuna volt. 2007-ben az *Időjárőr* projektet Belgrádba hívták meg, és a Kalemegdanon öt nap alatt 45 diktálás született, itt 500 Dinár volt a honorárium. Mindkét helyen publikálták a szövegeket.

2021-ben a kolozsvári Exit kiadó könyv formában (ISBN: 978-606-9091-48-7) kiadta a 2003-as budapesti szövegeket, majd 2022 őszén a Sepsiszentgyörgyön, a MAGMA keményezésére az *Időjárőr* projekt negyedszer is megvalósult, itt 100 Lei volt a honorárium. Az öt nap alatt 53 szöveg született, melyeket szintén az Exit kiadó publikált könyv alakban (ISBN: 978-606-9091-67-8).

Ezt a projektet szeretném, 23 évvel az első budapesti alkalom után, 2026-ban újból megvalósítani.

Hat egynapos diktál alkalom lenne, az Időjárőr lakókocsija mind a hat megadott helyszínen két-két napra megjelenne: egyik nap kiállítanánk a lakókocsit, másnap lehetne diktálni. A hangfelvételeket azonnal átírnánk és elindítanánk a kiadását, amire a kolozsvári Exit kiadó újból vállalkozna, és a könyv lehetőleg még május 31. előtt megjelenne.

Mellékelem azt a publikációt 2003-ból, amit már a projekt alatt elkészítettünk és árusítottunk a Moszkva téren.

Budapest, 2025. szeptember 9.

Sugár János
Városház u. 4.
1052 Budapest
+36 30 519 3545

Időjárőr a Moszkva téren, 2003

Az Időjárőr Zagrábban, 2004

Az Időjárőr Belgrádban, 2007

Az Időjárőr Sepsiszentgyörgyön, 2022